
Fondförsäkring för ITP-planen och Livsarbetstidspremier

Försäkringsvillkor 2018

Dessa villkor gäller från och med 1 oktober 2018

Innehållsförteckning

Allmänna villkor	3
1. I fondförsäkring för ITP-planen och LP kan följande försäkringar ingå.....	3
2. Behörighet att teckna försäkring	3
3. Ikraftträdande av avtal och inträde av försäkringsskydd	3
4. Uppsägning av avtal och upphörande av försäkringsskydd	3
5. Handelsbanken Livs rätt att ändra försäkringsavtal	3
6. Hälsoprövning.....	4
7. Premie och premiebetalning	4
8. Förvaltning av försäkringskapitalet	4
9. Äganderätt samt rätt att ändra eller på annat sätt förfoga över enskild försäkring	5
10. Ändringsrätt vid inträffad familjehändelse	6
11. Återköp	6
12. Flytt av försäkringskapital	6
13. Begränsningar i försäkringens giltighet	6
14. Avgifter.....	6
15. Åtgärder för utbetalning.....	7
16. Tidpunkt och sätt för utbetalning	7
17. Räntebestämmelser vid utbetalning	7
18. Förmånstagare.....	7
19. Avkastningsskatt.....	8
20. Preskription.....	8
21. Ansvar för felaktiga och försenade meddelanden	8
22. Ansvarsbegränsning	8
23. Information till den försäkrade	9
24. Behandling av personuppgifter	9
25. Skaderegistrering	9
Produktvillkor.....	10
Ålderspension.....	10
Ordförklaringar.....	12
Kundklagomål i Handelsbanken Liv	13

Allmänna villkor

Försäkringsgivare är Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag med organisationsnummer 516401-8284 och med säte i Stockholm.

Dessa villkor gäller för de försäkringsåtaganden Handelsbanken Liv tillhandahåller i form av fondförsäkring enligt ITP-planen ITP 1 och som ITPK (inom ITP 2) med i det följande gemensamt kallat Fondförsäkring för ITP-planen. Inom ITP 2 gäller villkoren även för anställda som följer pensionsöverenskommelsen mellan Tidningsutgivarna, Svenska Journalistförbundet, Tjänstemannaförbundet HTF och Ledarna. Villkoren gäller även för Livsarbetspensionspremier som vi fortsättningsvis benämner som LP.

Fondförsäkring för ITP-planen bygger på en överenskommelse träffad mellan kollektivavtalsparterna, Svenskt Näringsliv och Förhandlings- och samverkansrådet PTK. LP bygger på ett avtal mellan vissa centrala arbetsgivare- och arbetstagarförbund.

Collectum AB i fortsättningen kallat Collectum är valcentral för Fondförsäkring för ITP-planen och LP. ITP 1, ITPK och LP är i alla delar separata försäkringar, men med i vissa avseenden likalydande regelverk. I de fall villkoren avviker från varandra anges det särskilt. På collectum.se finns samtliga dessa vid var tid gällande kollektivavtal angivna.

I överenskommelsen anges bland annat den procentuella nivån på de premier arbetsgivaren har att erlagga för de anställda som omfattas av planen. Arbetsgivaren har emellertid också rätt att erlagga extra premier till ITPK och ITP 1 utöver den kollektivavtalade nivån. För varje försäkring ingår ett försäkringsavtal.

Avtal om enskild försäkring grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren eller den försäkrade skriftligen lämnat Collectum eller Handelsbanken Liv. Om någon uppgift är oriktig eller ofullständig, gäller bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal. Handelsbanken Liv har rätt att på sådan grund säga upp enskilt försäkringsavtal.

Utöver dessa villkor gäller vidare lagen om försäkringsavtal eller allmän svensk lag i övrigt. Dessutom kan innehållet i respektive kollektivavtal samt ITP-nämndens beslut få betydelse för tillämpningen av försäkringsavtalet. ITP-nämndens beslut kan överprövas av Pensionskiljenämnden.

1. I fondförsäkring för ITP-planen och LP kan följande försäkringar ingå

- Ålderspension
- Ålderspension med återbetalningsskydd

2. Behörighet att teckna försäkring

Avtalspension ITP kan tecknas i Handelsbanken Liv av den som arbetar hos arbetsgivare som tecknat tjänstepensionsavtalet ITP och som i övrigt uppfyller de krav som pensionsavtalet ställer för pensionsval.

Försäkringen tecknas, med arbetsgivaren som försäkringstagare och den anställde som försäkrad.

3. Ikraftträdande av avtal och inträde av försäkringsskydd

Försäkringsavtalet börjar gälla när Handelsbanken Liv har fått besked om den försäkrades val från Collectum om att anställd ska omfattas av försäkring hos Handelsbanken Liv.

Försäkringsskyddet inträder när Collectum meddelat Handelsbanken Liv om den försäkrades val, under förutsättning att premien eller försäkringskapital därefter överförs till bolaget.

4. Uppsägning av avtal och upphörande av försäkringsskydd

Försäkringsavtalet och försäkringsskyddet upphör vid försäkringstidens slut, det vill säga när försäkringen är slututbetald, om inget annat anges i försäkringsbeskedet eller när försäkringen sägs upp.

När uppsägning av ett försäkringsavtal från Handelsbanken Livs sida fått verkan medför uppsägningen att ålderspensionen med återbetalningsskydd kan nedsättas enligt punkt 13.

Vid flytt av försäkringskapital upphör försäkringen senast att gälla när kapitalet har överförts till den mottagande försäkringsgivaren.

5. Handelsbanken Livs rätt att ändra försäkringsavtal

Handelsbanken Liv har rätt att under försäkringstiden ändra villkoren för försäkringsavtalet om det behövs på grund av avtalets art eller annan särskild omständighet som anges nedan. Ändringen kan avse beräkningsantaganden, avgifter och försäkringsvillkor i övrigt.

Andra särskilda omständigheter är till exempel att det kollektivavtalade pensionsavtalet ändras, ändring av lagstiftning, lagtillämpning, myndighets föreskrift, eller annan grundläggande förutsättning för försäkringsavtalet som Handelsbanken Liv inte råder över. Det kan även vara omförhandling av administrationsavtalet avseende ITP mellan Collectum och Handelsbanken Liv.

För att en ändring i försäkringsvillkoren ska få verkan mot försäkrad eller förmånstagare fordras att Collectum godkänt ändringen samt att vederbörande skriftligen informerats.. Ändringen gäller då från nästkommande premieöverföring och får med vissa undantag verkan för redan uppkommit kapital. Om premieöverföringen avslutats börjar ändringen att gälla när den försäkrade i samband med informationen erbjudits att flytta kapitalet från Handelsbanken Liv.

Ändringar på grund av ändrad lagstiftning, lagtillämpning eller myndighets föreskrift kan börja gälla omedelbart. Ändring, som medför att hittills intjänad försäkringsförmån sänks, kan inte göras av Handelsbanken Liv såvida det inte följer av särskild bestämmelse i dessa villkor eller av lag

eller myndighetsingripande eller i pensionsöverenskommelsen mellan Svenskt Näringsliv och PTK.

Försäkringstagare/försäkrad/förmånstagare är skyldig att lämna kompletterande personuppgifter om Handelsbanken Liv vid behov så kräver. Uteblivna uppgifter kan innebära inskränkningar i förfoganderätten över försäkringsavtalet.

Förlängning av enskild försäkring

Handelsbanken Liv har rätt att förlänga enskild försäkring med ett år från avtalad utbetalningstidpunkt, om försäkrad inte svarar på Handelsbanken Livs årliga avisering inför den avtalade utbetalningstidpunkten. Om den enskilda försäkringen förlängs fortsätter försäkringsavtalet att gälla på samma sätt, med vid var tid gällande försäkringsvillkor, som innan förlängningen. Utbetalning kan dock aktualiseras när som helst efter ursprungligt avtalad utbetalningstidpunkt. Om tidpunkt och sätt för utbetalning, se punkt 16.

6. Hälsoprövning

Vid nyteckning av Ålderspension eller Ålderspension med återbetalningsskydd krävs ingen hälsoprövning.

Hälsoprövning kan krävas vid vissa typer av ändringar, vilket framgår av produktvillkoren. Regeln om ändringsrätt vid inträffad familjehändelse innebär dock begränsningar i kravet på hälsoprövning.

Bedömningen avser hälsoförhållandena med mera intill den tidpunkt då den försäkrades begäran om ändring samt fullständiga handlingar lämnats till Collectum.

7. Premie och premiebetalning

Premien betalas av arbetsgivaren. Collectum fakturerar arbetsgivaren och ansvarar för att premien månadsvis vidarebefordras till Handelsbanken Liv. Varje premie ger upphov till ett visst försäkringskapital. Kapitalets storlek är beroende av avkastningen och de avgifter och antaganden om livslängd som Handelsbanken Liv tillämpar, samt den avkastningsskatt som bolaget är skyldigt att betala.

Rättelse av för högt inbetald premie kan innebära att beloppet återtas från försäkringen. Återbetalning sker till Collectum och med stöd av administrationsavtalet mellan Collectum och Handelsbanken Liv. Försäkringskapitalet minskas på så sätt att försäkringen får samma värde som om denna premie inte inbetalats.

8. Förvaltning av försäkringskapitalet

Försäkringskapitalet placeras i sådana fonder som enligt Handelsbanken Livs regler kan knytas till försäkring. Till varje försäkring får knytas högst tio fonder. Fondandelarna ägs av Handelsbanken Liv. Handelsbanken Liv har inte något ansvar för värdeutvecklingen av fondandelarna.

Första premien kan placeras i försäkring tidigast när avtalet börjat gälla. Placering av fondandelar sker inom fem bankdagar efter det att Handelsbanken Liv tagit emot erforderlig uppgift om den försäkrades val av försäkring efter att premien mottagits. Efterföljande premier placeras i fondandelar inom fem bankdagar från det att premien

mottagits av Handelsbanken Liv. Motsvarande gäller kapital som flyttats till försäkringen.

Premierna placeras i fonder enligt gällande placeringsprofil. Placeringsprofilen kan ändras under premiebetalningstiden så att därefter förfallna premier fördelas i enlighet med den nya profilen.

Om inte den försäkrade anvisat någon placeringsprofil sker placering i den entrélösning som Handelsbanken Liv anvisar för dem som inte gör något val. Entrélösningen, Handelsbanken ITP Balanserad, innebär att den försäkrade lämnar fullmakt för Handelsbanken Liv att så länge, och i den omfattning bolagets entrélösning gäller för försäkringen, i den försäkrades ställe utöva placeringsrätten i enlighet med försäkringsavtalet och regelverket för fondportfölj för ITP-planen. Premier, inklusive kompletterande premier och i förkommande fall inflyttat kapital placeras då i entrélösningen.

För entrélösningen gäller att placeringarna inom vissa angivna gränser fördelas mellan olika fonder, med varierande marknadsexponering och risknivå, och hanteras i tre faser. I de olika faserna består entrélösningen av endera aktiefonder eller både av aktie- och räntefonder. Den första fasen startar från 25 års ålder och pågår till den månad den försäkrade fyller 55 år. Här placeras 100% i aktiefonder. I den andra fasen sker en succesiv reduktion av risknivån genom omplacering från aktiefonderna till en räntefond med i genomsnitt 3,5% per år fram till försäkrades 65 års ålder. I den tredje fasen sänks omplaceringstakten till 2% per år för att upphöra helt när 75% av försäkringskapitalet är placerat i räntefond.

Ålder	Aktiefonder %	Räntefond %
-55	100	0
65	65	35
70	55	45
75	45	55
80	35	65
85	25	75

En flexibel nertrappning är möjligt. Det innebär att den försäkrade har möjlighet att begära att avtrappningen av aktieandelen ska pausa, öka eller halveras i jämförelse med det ovan beskrivna ordinarie avtrappnings schemat. Begäran kan ske tidigast 11 månader före nästa steg sker i ordinarie avtrappnings schema. Ändringen gäller från nästkommande ordinarie omplaceringsmånad.

Att halvera innebär att försäkringskapitalet placeras i den aktie- och räntefonds fördelning som gäller vid begäran om halvering och därefter sker avtrappning enligt ordinarie avtrappningsschema vartannat år istället för varje år.

Omplacering upphör när 75% av försäkringskapitalet är placerat i räntefond.

Att öka innebär att försäkringskapitalet placeras i den aktie- och räntefondsfordelning som gäller vid begäran om ökning och därefter sker avtrappning med dubbel hastighet jämfört med ordinarie avtrappningsschema. Omplacering upphör när 75% av försäkringskapital är placerat i räntefond.

Att pausa innebär att försäkringskapitalet placeras i den aktie- och räntefondsfordelning som gäller vid begäran om paus och därefter sker ingen avtrappning innan ny begäran om sådan kommer från kund. Paus i avtrappningen kan också begäras tidsbegränsat. Om försäkrad därefter begär att avtrappning åter ska ske startar denna från den fördelning som gällde när pausen inleddes.

Den försäkrade kan begära att funktionerna halvera, öka eller pausa ska upphöra och antingen då gå tillbaka till avtrappning enligt ordinarie avtrappningsschema eller att avtrappningen ska ske enligt någon av de andra funktionerna. Entrélösningens avtrappning startar då från den aktieandel försäkringen har vid begäran om ändring.

Rebalansering av försäkringskapitalet sker varje år under den månad den försäkrade fyller år om fördelningen avviker med mer än 2,5% från ordinarie fördelning. Vid rebalansering sker det en omfördelning mellan de ingående fonderna i entrélösningen varvid fördelningen mellan fonderna justeras så att fördelningen avseende såväl aktiefonder som fördelningen mellan räntefond och aktiefonder återställs till aktuell fördelning.

Funktionen rebalansering är i kraft från 25 års ålder till 55 års ålder samt efter det att aktieandelen nått den lägsta tillåtna nivån på 25%. Dessutom i samband med utnyttjandet av funktionen pausa.

Inbetalning får inte leda till att fler än tio fonder knyts till försäkringen. Inköp av fondandelar görs inom fem bankdagar efter att premien har mottagits av Handelsbanken Liv. Försäkringen tillgodoräknas inte någon ränta innan fondplacering sker.

Placering i fond sker till det andelsvärde som offentligt noterats för den dag transaktionen sker eller till motsvarande kurs som Handelsbanken Liv på objektiva grunder har bestämt.

Försäkringskapitalet kan omplaceras till nya fonder som Handelsbanken Liv tillåter. Omplacering sker inom fem bankdagar från det att begäran framställdes.

Försäkringskapitalet är då den kurs som gäller för respektive fond då omplaceringen äger rum. Detta gäller oavsett om Handelsbanken Liv gentemot respektive fond behövt sälja eller köpa andelar.

Begäran om omplacering ska vara skriftlig eller ske via bankens internetjänst. Handelsbanken Liv är inte skyldigt att verkställa begäran via telefax eller e-post.

Omplacering kan inte verkställas om transaktion inte kan ske i samtliga fonder som är knutna till försäkringen. Handelsbanken Liv är inte skyldigt att verkställa

omplaceringsorder där minimi- respektive maximikurser angivits eller där omfattningen av omplacering uttryckts på annat sätt än i hela procenttal.

Handelsbanken Liv beaktar en omplaceringsorder per dag. Ofullständig omplaceringsorder eller begäran som skulle leda till samtidig placering i mer än tio fonder kan inte beaktas.

Placering eller omplacering kan komma att senareläggas till följd av reglerna om stora transaktioner i de bestämmelser som är godkända av Finansinspektionen.

Utdelning från fonder reinvesteras i respektive fond.

Om en fond som kan knytas till en försäkring inte längre motsvarar Handelsbanken Livs kvalitetskrav eller på grund av omständighet utanför Handelsbanken Livs kontroll, förbehåller sig Handelsbanken Liv rätten att stänga en fond för ytterligare premier och/eller fondbyten. Av samma skäl förbehåller sig Handelsbanken Liv även rätten att utesluta en fond ur tillgängligt fondutbud. Handelsbanken Liv har rätt att efter godkännande av Collectum omplacera den del av försäkringskapitalet som placerats i sådan fond till annan lämplig fond, om sådan fond inte finns i det erbjudna sortimentet, i en kort räntefond, s k penningmarknadsfond. Handelsbanken Liv informerar den försäkrade innan sådan förändring och/eller omplacering görs. Handelsbanken Liv har inte rätt att ta ut avgift för sådan omplacering. Handelsbanken Liv får inte utan Collectums godkännande medverka till stängning eller förändring av entrélösningen.

Försäkring vars försäkringskapital inte helt omfattas av återbetalningsskydd tillförs riskkompensation. Beräkningen av riskkompensationen baseras på Handelsbanken Livs tillämpade antagande om livslängd för denna försäkring. Handelsbanken Liv har rätt att ändra tillämpat livslängdsantagande under försäkringstiden.

Om försäkringstagare/försäkrad/förmånstagare har adress i USA, eller annat land med restriktioner för handel med fonder, kan rätten att göra placeringar och omplaceringar avseende försäkringskapitalet begränsas helt eller delvis.

Rabatter på fondavgifter

Rabatten på fondavgifterna beräknas och tillförs försäkringen dagligen genom köp av nya fondandelar enligt samma fördelning som gäller för befintligt fondbesittande. Information om gällande rabatter på respektive fonds fondavgift kan erhållas från Handelsbanken Liv eller från Collectum.

9. Äganderätt samt rätt att ändra eller på annat sätt förfoga över enskild försäkring

Arbetsgivaren är försäkringstagare och den försäkrade är oåterkallelig förmånstagare i fråga om rätten till försäkringsförmånen. Behörighet att förfoga över försäkringen tillkommer i första hand den försäkrade och i andra hand förmånstagare.

Ändring kan inte, utan samtycke från Handelsbanken Liv, ske på annat sätt än vad som framgår av försäkringsavtalet, dessa allmänna villkor eller produktvillkoren.

Den försäkrade har rätt att vidta åtgärder i de avseenden som framgår nedan:

- vid pensioneringstillfället ändra pensionsålder och utbetalningstid.
- lägga till eller ta bort återbetalningsskydd. I förstnämnda fall efter familjehändelse eller godkänd hälsoprövning. Vid tillägg av återbetalningsskydd enbart för framtida premier krävs inte familjehändelse eller godkänd hälsoprövning. Se även under punkt 10.
- omplacera försäkringskapital.
- sätta in förmånstagare och ändra förmånstagarförordnande.
- byta placeringsprofil för kommande premier.
- genomföra en flytt av försäkringskapital.

Vid byte av arbetsgivare inom avtalsområdet sker automatiskt överlåtelse av försäkringen till den nye arbetsgivaren.

Ändring från tjänstepension till privat pension kan inte ske.

Pantsättning kan inte ske. Försäkringen får heller inte ändras på sådant sätt att de inte längre uppfyller föreskrifterna i inkomstskattelagen.

Efter den försäkrades död har förmånstagare rätt att ändra i försäkringsavtalet i den utsträckning som anges produktvillkoren. Utöver det har de även rätt att göra omplacering av fondförsäkringskapital. Finns flera förmånstagare kan omplacering endast göras om förmånstagarna är överens.

10. Ändringsrätt vid inträffad familjehändelse

Denna ändringsrätt är en rätt att, utan hälsoprövning, byta till försäkring med återbetalningsskydd även för intjänat kapital om den försäkrade gifter sig eller inleder sådant samboende som avses i Sambolagen eller får arvsberättigat barn.

Skriftlig begäran om ändring görs till Collectum och måste göras inom ett år från sådan händelse. Rätten att lägga till återbetalningsskydd för uppsamlat kapital gäller till dess att ålderspensionen börjat betalas ut.

11. Återköp

Försäkringen kan inte återköpas.

12. Flytt av försäkringskapital

Försäkrad kan begära flytt av försäkringskapital till en försäkringsgivare och försäkring som är godkänd av kollektivavtalsparterna. Flytten kan göras till ny försäkring hos samma eller ny försäkringsgivare.

Flytt ska ske i enlighet med bestämmelserna i inkomstskattelagen. Det ska även följa regler i överenskommelsen om ITP-planen, samt de regler som upprättats mellan Collectum och Handelsbanken Liv.

Försäkringskapital kan flyttas till försäkring med motsvarande omfattning. Det innebär att flytt från försäkring utan återbetalningsskydd kan endast göras till försäkring utan återbetalningsskydd. Flytt från försäkring med återbetalningsskydd kan endast göras till försäkring med återbetalningsskydd.

Begäran om flytt ska göras till Collectum. Flytt kan inte göras om försäkrad avlidit, eller om utbetalning pågår.

Flyttbart kapital

Det flyttbara försäkringskapitalet utgörs av fondandelarnas värde vid tidpunkten för försäljning. Flyttavgift dras av från kapitalet före flytten. Storleken på avgiften regleras i avtal mellan Collectum och Handelsbanken Liv och framgår vid var tid i Handelsbanken Livs gällande prislista.

Räntekompensation vid försenad flytt

Genomförs flytten senare än av Collectum senaste angiven dag beräknas räntekompensation utifrån samma dröjsmålsränta som tillämpas för pensionsbelopp som förfallit till betalning. Se punkt 17.

13. Begränsningar i försäkringens giltighet

Har den försäkrade lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter om hälsoförhållanden eller tidpunkt för familjehändelse kan detta medföra inskränkning i Handelsbanken Livs förpliktelser. Detta innebär att försäkringens återbetalningsskydd kan reduceras till den omfattning det skulle ha haft med hänsyn till om riktiga och fullständiga uppgifter lämnats.

Om oriktigheten eller ofullständigheten upptäcks innan försäkringsfall ska Handelsbanken Liv utan oskäligt dröjsmål skriftligen meddela den försäkrade att försäkringsskyddet är reducerat. Handelsbanken Liv har även rätt att säga upp försäkringen i enlighet med försäkringsavtalslagens bestämmelser.

Påföljderna vid oriktiga eller ofullständiga uppgifter gäller även mot förmånstagare.

14. Avgifter

Avgifter tas ut enligt gällande administrationsavtal mellan Collectum och Handelsbanken Liv. Avgifter tas ut genom minskning av antalet fondandelar. De olika avgiftsslag som Handelsbanken Liv tar ut framgår av den prislista som Handelsbanken Liv tillämpar vid varje tidpunkt. Där redovisas också storleken på avgifterna. De kostnader som uppstår inom fonderna för förvaltning och för köp och försäljning av fonder med mera regleras i de fondbestämmelser som Finansinspektionen godkänt och påverkar andelsvärdet inom respektive fond. Innan varje premie överförs från arbetsgivaren via valcentralen till Handelsbanken Liv tar Collectum ut en administrationsavgift.

Avgifterna kan ändras om det krävs till följd av försäkringsavtalets art eller av ändrad lagstiftning, ändrad lagtillämpning, myndigheters föreskrifter, eller ändring i överenskommelsen om ITP-planen. De kan också ändras på grund av annan förändring av de allmänna förutsättningarna

för avgiftsuttaget, såsom omförhandling av Administrationsavtalet mellan Collectum och Handelsbanken Liv.

15. Åtgärder för utbetalning

Anmälan om dödsfall görs skriftligt till Handelsbanken Liv snarast möjligt.

Den som gör anspråk på utbetalning ska styrka sin rätt till beloppet. De handlingar och övriga upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet ska anskaffas och insändas utan kostnad för Handelsbanken Liv.

Medgivande för Handelsbanken Liv att för bedömning inhämta upplysningar från läkare, annan sjukvårdspersonal, sjukhus, annan sjukvårdsinrättning, allmän försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning ska lämnas om Handelsbanken Liv begär det.

Innan utbetalning görs har Handelsbanken Liv rätt att begära in underlag för bedömning om skatteavdrag.

16. Tidpunkt och sätt för utbetalning

Tidpunkt för utbetalning

Under den försäkrades livstid görs utbetalning inom tio bankdagar från den försäkringstekniska förfallodagen för varje utbetalning.

Då utbetalning sker från försäkringen beräknas storleken på varje utbetalning med hjälp av särskilda antaganden om bland annat livslängd, framtida avgifter, prognosränta och framtida uttag av skatt. Handelsbanken Liv har rätt att ändra dessa antaganden.

Vid periodiska utbetalningar på grund av den försäkrades död är den försäkringstekniska förfallodagen för första periodiska belopp den dag då dödsfallet registrerades i Handelsbanken Livs försäkringssystem. Handelsbanken Liv är skyldigt att registrera dödsfallet inom fem bankdagar från det att Handelsbanken Liv erhållit handlingar som styrker dödsfallet.

För påföljande periodiska belopp är den försäkringstekniska förfallodagen den första dagen i vald utbetalningstermin.

Försäljning av fondandelar sker inom tio bankdagar från försäkringens försäkringstekniska förfallodag. Försäljning sker till den kurs som noterats, eller som Handelsbanken Liv på objektiva grunder bestämt, förutsatt att försäljning kan ske i samtliga fonder som är knutna till försäkringen. Försäljning av fondandelar kan komma att senareläggas till följd av fondbestämmelsernas regler om stora transaktioner.

Utbetalning sker så snart den som begär utbetalning fullgjort sina skyldigheter enligt punkt 15 i dessa villkor. Om det med hänsyn till dödsorsak eller av annat skäl finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringen varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning inte ske förrän en månad förflutit efter att sådan utredning, som ska bedrivas med skyndsamhet, avslutats.

Om försäkringskapitalet underskrider 30 procent av prisbasbeloppet har Handelsbanken Liv rätt att ändra

utbetalningstiden till 5 år och utbetalningsterminen till årsvis utbetalning. Om medgivande ges av den försäkrade kan Handelsbanken Liv även betala ut kapitalet som ett engångsbelopp.

Har utbetalning gjorts under felaktiga förutsättningar är betalningsmottagaren skyldig att återbetala beloppet.

Utbetalningssätt

Handelsbanken Liv har rätt att bestämma på vilket sätt utbetalning ska ske. Utbetalning görs i regel till konto i Handelsbanken. Handelsbanken Liv har rätt att för ändamålet öppna nytt konto i Handelsbanken.

17. Räntebestämmelser vid utbetalning

Förräntningsrörelseränta

Om utbetalning av pension sker senare än en månad efter den försäkringstekniska förfallodagen betalar Handelsbanken Liv förräntningsrörelseränta på förfallet belopp.

Förräntning sker från och med en månad efter nämnda dag med den för Handelsbanken Liv gällande räntesatsen.

Dröjsmålsränta

Om utbetalning av pension sker senare än en månad, efter det att rätten till ersättning inträtt och fullständigt underlag för utbetalning lagts fram till Handelsbanken Liv, betalas dröjsmålsränta enligt Räntelagen för tid därefter. Dröjsmålsränta beräknas även på upplupen förräntningsrörelseränta.

Så snart dröjsmål föreligger hos Handelsbanken Liv ersätts eventuell förräntningsrörelseränta med dröjsmålsränta.

18. Förmånstagare

Livsfallsutbetalning

Utbetalning av ålderspension sker till den försäkrade.

Dödsfallsutbetalning

Utbetalning av återbetalningsskydd sker till insatt förmånstagare. Den försäkrade har rätt att själv bestämma vem som ska vara förmånstagare. Har inget förordnande anmälts till Collectum gäller det generella förordnande som anges i produktvillkoren.

En ändring av ett förmånstagarförordnande kan endast ske genom att den försäkrade skriftligt meddelar Collectum om ändringen.

Tillåtna förmånstagare

För pensionsförsäkring begränsar inkomstskattelagen kretsen av möjliga förmånstagare till make/sambo, tidigare make/sambo samt barn till den försäkrade eller dennes make/sambo eller tidigare make/sambo. Även fosterbarn och bortadopterade barn kan vara förmånstagare, däremot inte barnbarn. Omfattar förordnandet annan person är det i den delen utan verkan.

Tolkning av förmånstagarförordnande

Om inte annat framgår av omständigheterna i det enskilda fallet gäller följande vid tolkning och tillämpning av förmånstagarförordnande.

Med make avses person som den försäkrade är gift med. Make är förmånstagate även när mål om äktenskapsskillnad pågår.

Med sambo avses ogift person som annan ogift person sambor med på sådant sätt som avses i Sambolagen.

Med barn avses arvsberättigade barn. Barn som inte är arvsberättigade, till exempel styvbarn, fosterbarn och bortadopterade barn måste namnges för att vara förmånstagate. Försäkringsbeloppet fördelas lika mellan barnen och varje gren får lika stor andel av beloppet. I avlidit barns ställe inträder övriga barn om inte annat framgår av produktvillkoren. Vid förordnandet make och barn eller sambo och barn får maken/sambon hälften och barnen hälften. Är maken/sambon avliden får barnen hela beloppet. Om alla barn är avlidna får maken/sambon hela beloppet. Med barn avses här detsamma som angivits ovan.

I det fall en namngiven förmånstagate är avliden vid tidpunkten för utbetalning upphör förordnandet till denne och utbetalning av dennes del sker till övriga namngivna förmånstagate.

I den mån annan än namngiven förmånstagate är avliden eller inte vill ta emot sitt förvärv, ska dennes rätt övergå till den förmånstagate som enligt förordnandet står närmast i tur.

Om en förmånstagate har avlidit eller om förordnandet som avseende denne har förfallit eller på annat sätt inte kan verkställas och det varken av förordnandet eller av övriga omständigheter kan utläsas vem som ska träda in i förmånstagarens ställe, ska dennes andel tillfalla övriga förmånstagate om inte annat framgår av produktvillkoren. I den mån förmånstagarerna har rätt till olika andel eller belopp ska förmånstagarernas andel eller belopp ökas utan att den relativa fördelningen dem emellan förändras.

Tvist om tolkning av förmånstagarförordnande

Om tvist uppkommer beträffande tolkning av ett förmånstagarförordnande eller dess omfattning i övrigt tar Handelsbanken Liv inte ställning till tvisten annat än om något av anspråken framstår som uppenbart ogrundat.

I avvaktan på att de tvistande kommer överens eller tvisten prövas i domstol förräntar Handelsbanken Liv förfallet belopp med den räntesats som bolaget vid varje tillfälle tillämpar. Handelsbanken Liv kan även välja att sätta ned förfallet belopp hos länsstyrelsen.

19. Avkastningsskatt

Handelsbanken Liv är skyldigt att betala en årlig skatt på avkastningen av det kapital som är hänförligt till varje försäkring.

Den schablonmässiga avkastningens storlek beräknas till genomsnittet av statslåneräntan föregående år, dock lägst 0,5 procent, multiplicerat med försäkringens värde vid

ingången av kalenderåret. På den framräknade schablonmässiga avkastningen dras skatt med 15 procent.

För att täcka skattekostnaden minskas försäkringens värde den 1 januari varje år med ett lika stort belopp som Handelsbanken Liv har att betala i avkastningsskatt för det kapital som nämnda dag är hänförligt till försäkring.

Reglerna för uttag av skattekostnad kan ensidigt ändras av Handelsbanken Liv om reglerna för beskattning av bolaget ändras.

20. Preskription

Begäran om försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd ska framställas inom tio år från den händelse som enligt försäkringsavtalet skulle berättiga till ersättning alternativt till skydd. Om talan inte väcks enligt ovan går rätten till försäkringsskydd förlorad.

Om begäran framställs inom tio år, är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från att Handelsbanken Liv tagit slutlig ställning till begäran.

21. Ansvar för felaktiga och försenade meddelanden

Anspraak på Handelsbanken Liv kan inte grundas på uppgifter i dokument eller meddelande från bolaget om dokumentet eller meddelandet på grund av misstag fått felaktig formulering, såvida inte Handelsbanken Liv underlåter att rätta uppgiften snarast sedan felet upptäckts.

Om Handelsbanken Liv enligt dessa villkor är skyldigt att underrätta annan part anses skyldigheten fullgjord då underrättelsen skickats, oavsett om den når mottagaren.

Meddelande från den försäkrade eller annan berättigad ska anses ha inkommit till Handelsbanken Liv den dag meddelandet ankomststämpelplats eller på annat sätt daterats hos Handelsbanken Livs huvudkontors officiella postadress/e-postadress eller motsvarande.

Handelsbanken Liv är inte skyldigt att ta hänsyn till begäran om omplacering eller annan betalningstransaktion som framställts via telefax eller e-post.

Den försäkrade eller annan berättigad ska utan dröjsmål påtala dels eventuella fel i mottagna handlingar och dels om bekräftelse på att begärd åtgärd inte kommit denne tillhanda.

Handelsbanken Liv är inte ansvarigt för skada som skulle ha kunnat undvikas om reklamation skett utan dröjsmål.

22. Ansvarsbegränsning

Handelsbanken Liv utger inte dröjsmålsränta och ansvarar inte heller för förlust som kan uppstå om fondtransaktion, utredning eller utbetalning fördröjs beroende på svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, terrorattack, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet.

Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om Handelsbanken Liv självt är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd. Handelsbanken Liv ska dock göra vad som skäligen kan begäras av bolaget för att

begränsa de skador som kan uppkomma för försäkringstagaren.

Skada som uppkommit i andra fall ersätts inte om Handelsbanken Liv varit normalt aktsamt.

23. Information till den försäkrade

Efter det att försäkringsavtal har träffats mellan Handelsbanken Liv och den försäkrade, får den försäkrade ett försäkringsbesked som en bekräftelse på att försäkringsavtal kommit till stånd. Nytt försäkringsbesked lämnas vid vissa ändringar till exempel vid utökning eller vid ändring av förmånstagarförordnande.

En gång per år informeras den försäkrade om aktuellt värde samt under närmast föregående år inbetalda premier och uttagna avgifter med mera. Aktuellt värde finns även att tillgå via Handelsbankens internetjänst eller på våra digitala mötesplatser. Collectum utfärdar dessutom en gång per år ett årsbesked till de försäkrade där kundens samlade intjänande av ITPK och ITP 1 framgår.

24. Behandling av personuppgifter

Ändamålen med behandlingen

Det grundläggande ändamålet med Handelsbanken Livs personuppgiftsbehandling (nedan behandling) är att ingå och administrera försäkringsavtal samt uppfylla förpliktelser enligt avtalet och enligt lagar och myndighetsföreskrifter. Behandlingen sker i enlighet med reglerna i Europeiska Unionens Dataskyddsförordning 2016/679 (dataskyddsförordningen). Kundens (den registrerade) personuppgifter är nödvändiga för att Handelsbanken Liv ska kunna ingå ett försäkringsavtal och den registrerade är skyldig att tillhandahålla personuppgifterna för att avtal ska kunna ingås.

Även behandlingar för analys eller statistikändamål kan förekomma, liksom för marknadsföringsändamål i Handelsbankenkoncernen om inte den som avses med uppgifterna hos Handelsbanken Liv eller Handelsbanken begärt att det inte ska ske.

Uppgifter som behandlas är i huvudsak grundläggande personuppgifter som Handelsbanken Liv erhåller direkt från den registrerade men också från andra källor såsom den registrerades arbetsgivare eller från valcentral. Namn och andra personuppgifter uppdateras löpande via det statliga personadressregistret (SPAR). Förutom grundläggande personuppgifter behandlas i förekommande fall även uppgifter om den registrerades hälsa (särskild kategori av personuppgifter). Uppgifterna lagras under avtalstiden samt därefter under så lång tid som krävs eller är tillåtet enligt vid var tid tillämplig lag.

Delning av uppgifter

Handelsbanken Liv får inte lämna ut information om registrerade om det inte finns ett tydligt stöd i samband med utförande av försäkringsavtal eller för legalt syfte som kräver eller tillåter det, som exempelvis rapportering till myndigheter.

För att Handelsbanken Liv ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt försäkringsavtalet kan bolaget i förekommande fall komma att dela personuppgifter med Handelsbankenkoncernen, andra mottagare såsom exempelvis myndigheter, uppdragstagare vid outsourcing, återförsäkringsbolag samt andra banker. För samma syfte kan personuppgifter komma att överföras till mottagare i länder utanför EU/EES (tredjeländ).

Rätt till information, rättning, radering och dataportabilitet

Den vars personuppgifter behandlas har rätt att få tillgång till uppgifter som behandlas, begära rättelse av felaktiga eller ofullständiga uppgifter, radering, begränsning av eller invändning mot behandling av uppgifter. Avseende personuppgifter om den registrerade som denna själv tillhandahållit Handelsbanken Liv, kan den registrerade i vissa fall begära att få ut dem samt, om tekniskt möjligt, få dem direkt överförda till annan personuppgiftsansvarig. Den registrerades begäran eller invändning prövas i det enskilda fallet för att undersöka om och i vilken utsträckning den lagligen kan utföras av Handelsbanken Liv.

Kontaktuppgifter

Personuppgiftsansvarig för behandling av personuppgifter: Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag (516401-8284), Box 1325, 111 83 Stockholm, tel. 08 -701 71 00.

Vid frågor eller synpunkter angående behandling av personuppgifter kan Handelsbanken Livs och Handelsbankens dataskyddombud kontaktas, kontaktuppgifter finns på Handelsbankens hemsida, www.handelsbanken.se. På hemsidan finns också ytterligare information om behandling av personuppgifter.

Rätt att framföra klagomål

Klagomål avseende Handelsbanken Livs hantering av personuppgifter kan framföras till Datainspektionen, tel. 08-657 61 00, e-post datainspektionen@datainspektionen.se.

25. Skaderegistrering

Handelsbanken Liv använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsbolag. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Produktvillkor

Ålderspension

Försäkringsförmåner

Ålderspensionen baseras på det försäkringskapital som byggts upp genom inbetalning av premier.

Pensionen varierar med värdet av de fondandelar som är knutna till försäkringen när utbetalning ska ske.

Pensionen utbetalas livsvarigt från 65 års ålder. Vid pensionsåldern kan tidpunkten för första utbetalning ändras till tidigast månaden efter det att den försäkrade uppnått 55 års ålder.

Om den försäkrade avlider före pensionsåldern upphör försäkringen att gälla utan att någon utbetalning sker.

Premie och premiebetalning

Premier för ITP 1 och ITPK överförs månadsvis till Handelsbanken Liv via Collectum. Livsarbetstidspremier (LP) överförs en gång per år.

Förmånstagare

Utbetalning av ålderspensionen sker alltid till den försäkrade i egenskap av förmånstagare. Förmånstagarförordnandet får inte återkallas.

Fortsättningsförsäkring och efterskydd

Rätt till fortsättningsförsäkring och efterskydd finns inte.

Återbetalningsskydd

Återbetalningsskydd innebär att pensionen betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades dödsfall.

Vid dödsfall innan pensionen börjat betalas ut, betalas försäkringskapitalet ut till förmånstagare i fem år. När pensionen börjat betalas ut gäller försäkring med en garanterad utbetalningstid. Om den försäkrade vid pensioneringstidpunkten inte gjort annat val uppgår garantitiden till tjugo år med möjlighet att ändra den till mellan 5 och 20 år. Om den försäkrade valt tidsbegränsad utbetalning kommer garantitiden att överensstämma med vald utbetalningstid. Om den försäkrade avlider sedan utbetalningarna påbörjats, fortsätter utbetalningarna till garantitidens slut under förutsättning att förmånstagare lever.

Utbetalning sker till, om inget annat förordnande anmäls till Collectum, i första hand den försäkrades make/sambo och i andra hand den försäkrades barn. Förmånstagare kan helt eller delvis avstå från sin rätt. Därvid inträder de närmast efter denna berättigade till utfallande belopp.

Förmånstagare kan väljas ur den krets som anges under punkt 18 i de allmänna villkoren.

Tillägg av återbetalningsskydd

Det är möjligt att lägga till återbetalningsskydd för framtida premier om återbetalningsskydd saknas.

Det är även möjligt att lägga till återbetalningsskydd för uppsamlat försäkringskapital vid inträffad familjehändelse enligt punkt 10 eller vid godkänd hälsoprövning.

Tillägg av återbetalningsskydd måste göras innan ålderspensionen börjat betalas ut.

Borttag av återbetalningsskydd

Det är möjligt att ta bort återbetalningsskyddet. Det görs till Collectum innan utbetalningen påbörjats. När utbetalningen påbörjats görs det till Handelsbanken Liv.

Om den försäkrade tar bort återbetalningsskyddet efter att utbetalningen påbörjats kan det inte återinföras.

Ändring

Ändring av försäkringen kan ske enligt punkt 9 i de allmänna villkoren.

Utbetalning

För ITP 1 och ITPK gäller: Den försäkrade kan sänka pensionsåldern till tidigast månaden efter det att den försäkrade fyller 55 år under förutsättning att denne samtidigt slutar förvärvsarbete i pensioneringssyfte. Med pensioneringssyfte avses att den försäkrade har för avsikt att lämna förvärvslivet för att pensionera sig eller har för avsikt att förvärvsarbete mindre än 8 timmar per vecka. Det förhållandet att den försäkrade inte kan förvärvsarbete på grund av medicinsk arbetsförmåga, som resulterat i sjukersättning/aktivitetsersättning från den allmänna försäkringen, ger inte rätt att sänka pensionsåldern.

För LP gäller: Den försäkrade kan sänka pensionsåldern till tidigast månaden efter att denne uppnått 55 års ålder. Vid förtida uttag av LP ställs inte krav på pensioneringssyfte.

Partiellt uttag

Med partiellt menas ett uttag av minst 10 procent av intjänat pensionsbelopp per försäkring. Varje försäkring kan delas upp i minst två eller högst tre delar med möjlighet till olika uttagstider.

För ITP 1 och ITPK gäller: Uttaget kan göras tidigast från och med månaden efter det att den försäkrade fyllt 55 år. Kravet på pensioneringssyfte innebär att den försäkrade ska minska arbetstiden med minst samma proportionella andel som det partiella uttaget utgör av hel ålderspension. Det är möjligt att utöka det partiella uttaget tidigast 12 månader efter det att pensionen börjat utbetalas. Det är inte möjligt att göra ett partiellt förtida uttag samtidigt som sjukpension utbetalas för samma del.

För LP gäller: Uttaget kan göras tidigast från och med månaden efter det att den försäkrade fyllt 55 år. Det är möjligt att utöka det partiella uttaget tidigast 12 månader efter det att pensionen börjat utbetalas. Vid förtida uttag av LP ställs inget krav på pensioneringssyfte.

Höjning av pensionsåldern till valfri tidpunkt

Det är tillåtet att höja pensionsåldern till valfri tidpunkt.

Ändring av utbetalningstid

För ITP 1 och LP gäller: Ändring av utbetalningstiden till lägst 5, och högst 20 år. Om utbetalningarna påbörjats kan utbetalningstiden inte ändras.

För ITPK gäller: Ändring av utbetalningstiden till lägst 2 och högst 20 år. Om utbetalningarna påbörjats kan utbetalningstiden inte ändras.

Anmälan om ändring

Anmälan om ändring av pensionsålder, helt eller partiellt uttag, borttag av återbetalningsskydd under utbetalning samt ändrad utbetalningstid görs till Handelsbanken Liv.

Anmälan om ändring till försäkring med återbetalningsskydd, borttag av återbetalningsskydd, ändra förmånstagarförordnande samt flytt av försäkringskapital görs till Collectum.

Skatteregler

Försäkringen är i skattehänseende tjänstepensionsförsäkring (T) och omfattas av avkastningsskatt.

Ordförklaringar

Förmån: Med förmån avses den ersättning som betalas ut från en försäkring.

Försäkringsegenskaper: Med försäkringsegenskaper menas förvaltningsform och försäkring med eller utan återbetalningsskydd.

Förmånstagare är den eller de personer som har rätt till utbetalning från försäkringen om den försäkrade skulle avlida och har valt återbetalningsskydd.

Försäkrad är den på vars liv en försäkring hänger.

Försäkringskapital är det aktuella värdet på försäkringen. Försäkringskapitalet påverkas bland annat av inbetalda premier, avgifter och avkastning.

Försäkring är det enskilda försäkringsavtal avseende den försäkrade som avtalats mellan Handelsbanken Liv och försäkringstagaren/den försäkrade.

Försäkringstagare är den arbetsgivare som är ägare av försäkringen.

Placeringsprofilen anger i procent hur kommande premier och flyttat försäkringskapital till försäkringen fördelas mellan valda fonder.

Skattkategori är den skatterättsliga indelningen i inkomstskattelagen.

Kundklagomål i Handelsbanken Liv

Handelsbankens policy när det gäller klagomål är att de ska behandlas korrekt, omsorgsfullt och så skyndsamt som möjligt. Du har rätt att få ett sakligt svar och kan begära att få det skriftligt om du så önskar. Om ditt klagomål inte kan tillmötesgå har du rätt att få en motivering till detta.

Om du inte är nöjd med Handelsbanken Livs beslut

Om du vill att ett beslut ska omprövas, ska ärendet i första hand bedömas av Handelsbanken Livs klagomålsansvarig, e-post: klagomal_handelsbankenliv@handelsbanken.se

Beslut i ett ärende kan även prövas i:

Handelsbankens Försäkringsnämnd

Box 1325

111 83 Stockholm

E-post: klagomal_handelsbankenliv@handelsbanken.se

(ange Handelsbankens Försäkringsnämnd i rubriken)

Om olika meningar ändå kvarstår hänvisar vi till:

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

Box 174

101 23 Stockholm

Tel: 08-508 860 00

Webbplats: www.arn.se

Personförsäkringsnämnden

Box 24067

104 50 Stockholm

Tel: 08-522 787 20

Webbplats: www.forsakringsnamnder.se/PFN

Allmänna Reklamationsnämnden och Personförsäkringsnämnden är nämnder för alternativ tvistlösning. En anmälan till nämnderna måste vara skriftlig. För att Allmänna Reklamationsnämnden ska pröva ärendet finns bl.a. vissa värde- och tidsgränser. Personförsäkringsnämnden prövar ärenden som innefattar försäkringsmedicinska bedömningar.

Saken kan även prövas i **allmän domstol**.

Råd och upplysning i försäkringsfrågor:

Konsumenternas försäkringsbyrå

Box 24215

104 51 Stockholm

Tel: 0200-22 58 00

Webbplats: www.konsumenternas.se

Konsumentvägledningen i din kommun

www.hallakonsument.se

Handelsbanken Liv

www.handelsbanken.se/liv

Box1325, 111 83 Stockholm

0771-78 22 25